Rok IV. Wilno, dn. 10 grudnia 1930 r. Nr. 23.

WIADOMOŚCI
ARCHIDIECEZJALNE WILEŃSKIE

DWUTYGODNIK KAPŁAŃSKI.

Cena prenumeraty:
Rocznie . . 15 zł
Półrocznie . 8 zł
Nr. pojedyń. 80 gr

REDAKCJA I ADMINISTRACJA:
Wilno, zaułek Bernardyński 6, m. 1.
Konto P. K. O. Nr. 80.833

Cena ogłoszeń:
Cała strona 48 zł
Pół strony . 24 zł
1/4 strony . 12 zł
1/8 strony . 8 zł

Agnoscite quod agitis: imitamini quod tractatis. *Pont. Rom.*

DZIAŁ URZĘDOWY.

Zarządzenia Stolicy Apostolskiej.

Zaliczenie w poczet Świętych.

Dekretem z dn. 21 czerwca 1930 r. został zaliczony w poczet Świętych *bł. Teofil a Curte,* kapłan z zakonu Braci Mniejszych, urodzony w roku 1676 na Korsyce z ojca Jana-Antoniego de Signori i Marji-Magdaleny Arrighi, zmarły dn. 19 maja 1740 r. Uroczystość jego ma być co roku obchodzona d. 19 maja.

(*Acta Ap. Sedis,* t. 22, str. 465-476).

Uroczystości nowych Świętych.

Uroczystość św. Jana de Brebeuf i współtowarzyszy męczenników: Gabrjela Lalement, Antoniego Daniel, Karola Garnier, Natalisa Chaband, Izaaka Jogues, Renata Goupil i Jana de la Lande — *dnia 26 września* i św. Roberta Bellarmina Wyzn. — *dn. 17 września.*

(*Acta Ap. Sedis,* t. 22, str. 473).

Divini Officii coram SS-mo Sacramento recitatio indulgentia plenaria ditatur.

SS-mus D. N. Pius div. Prov. Pp XI, in Audientia die 17 octobris c. a. infrascripto Card. Poenitentiar impertita, vota sacerdotum in civitate Lauretana occasione X. Eucharistici conventus nationalis coadunatorum libentissime excipiens, ad cleri devotionem et amorem erga Augustissimum Eucharistiae Sacramentum magis magisque fovendum, benigne concedere dignatus est ut clerici in sacris constituti, qui integrum divinum Officium, quamvis in partes distributum, coram SS-mo Sacramento sive publicae adorationi exposito, sive in tabernaculo adservato, recitaverint, indulgentiam plenariam suetis conditionabus, lucrari valeant. — Praesenti in perpetuum valituro absque ulla Brevis expeditione et contrariis quibuscumque minime obstantibus.

Datum Romae ex Aedibus S. Poenitentiariae, die 23 octobris 1930.

L. Card. Lauri *Poenitentiarus Maior.*

I. Teodori *S. P. Secretarius.*

(*Acta Ap. Sedis,* t. 22, str. 493)

Zarządzenia Ordynarjatu Arcybiskupiego.

Nowe rozgraniczenie parafij ikaźnieńskiej i słobódzkiej.

ROMUALDUS JAŁBRZYKOWSKI
Dei et Sanctae Sedis Apostolicae gratia
ARCHIEPISCOPUS-METROPOLITA
VILNENSIS
S. Th. M.

In perpetuam rei memoriam.

Gregis Nobis commissi saluti instantes eiusque animarum malis mederi cupientes attenta locorum conditione auditis, quorum interest, loca Oplesa II, Głębowszczyzna (praediolum et locus) hucusque pertinentes ad parochiam in Ikaźń, cum suis incolis et familiis a praedicta parochia auctoritate Nostra ordinaria ad tramitem Codicis J. C. (can. 1427) separamus et ad ecclesiam parochialem in Słobódka decanatus Brasławensis adscripta esse declaramus et statuimus.

In quorum etc.

Datum ex aedibus Curiae Metropolitanae Vilnensis

Vilno, die 4 Decembris 1930 a Nr. 5928.

(L. S.) † *R. Jałbrzykowski*
Archiepiscopus-Metropolita
A. Sawicki
Curiae Cancellarius

Ceremonjał przyjmowania Przedstawicieli Władz w kościele i poświęcania pomników.

KURJA METROPOLITALNA WILEŃSKA
Wilno, dn. 24.XI 1930 r. Nr. 5833.

Kurja Metropolitalna niniejszem podaje do wiadomości przepisy, dotyczące przyjmowania w kościele przedstawicieli Władz i poświęcania pomników.

Sposób przyjmowania Prezydenta Rzeczypospolitej, przybywającego do świątyń katolickich, jest ustalony. Sposób ten jest podany w Rytuale*) i ma zastosowanie tylko do Prezydenta Państwa.

Przyjmowanie innych wyższych Przedstawicieli Władzy państwowej odbywać się może w ten sposób, że w razie otrzymania urzędowego powiadomienia o dniu i godzinie przybycia Przedstawiciela Władzy do kościoła, ks. Proboszcz, lub w jego nieobecności ks. Wikarjusz, bez szat liturgicznych, wita przybywającego przy wejściu do kościoła i towarzyszy mu, o ile Przedstawiciel Władzy jest katolikiem, przed ołtarz Najśw. Sakramentu. Po oddaniu czci Panu Jezusowi służy ks. Proboszcz Przedstawicielowi Władzy informacjami o kościele i jego zabytkach.

Gdy Przedstawiciel Władzy zabiera się do opuszczenia kościoła, odprowadza go Proboszcz do drzwi kościelnych i żegna ukłonem.

Zdarza się, iż pewne osoby lub komitety zwracają się do Ks. Ks. Proboszczów o poświęcenie pomników, postawionych bądź na miejscach publicznych, bądź w bliskości takich miejsc, bądź na cmentarzach.

Na zapytania księży, jak w tych wypadkach należy postąpić, Kurja Metropolitalna wyjaśnia, iż pomników nie poświęca się, lecz się je odsłania bez poświęcenia kościelnego.

Co się tyczy nagrobków dla osób zmarłych, otrzymać mogą poświęcenie kościelne tylko wtenczas, gdy noszą na sobie emblematy religijne.

X. A. Sawicki.
Kancl. Kurji.

Polecenie „Ceremonjału Parafjalnego" i „Pastorologji" J. E. Ks. Biskupa Nowowiejskiego.

KURJA METROPOLITALNA WILEŃSKA
Wilno, dn. 25.XI.1930 r. Nr. 4142/2.

Ukazały się w sprzedaży dzieła Ks. Biskupa A.-J. Nowowiejskiego:

*) Str. 1021.

„Ceremonjał Parafjalny“ i „Pastorologja“ (Wyd. Braci Ditrychów w Płocku 1931 r.).

Mając na względzie wartość wspomnianych dzieł oraz ich dostosowanie do naszych potrzeb, J. E. Ksiądz Arcybiskup-Metropolita Wileński usilnie zaleca PW. Duchowieństwu nabycie ich dla celów duszpasterskich.

X. A. Sawicki.
Kanclerz Kurji.

Wezwanie edyktalne do Sądu Arcybiskupiego.

SĄD ARCYBISKUPI i METROPOLITALNY WILEŃSKI.
Wilno, dn. 26 listopada 1930 r. Nr. 3262.

Sąd Arcybiskupi Wileński niniejszem poleca WW. Ks.Ks. Proboszczom, aby trzykrotnie (w trzy najbliższe po otrzymaniu niniejszego niedziele) ogłosili z ambon, że Sąd Arcybiskupi wzywa Adama Szczepańskiego, syna Benedykta i Juljanny z Susków, z pobytu niewiadomego, aby w czasie do dnia 10 stycznia 1931 roku stawił się wobec tegoż Sądu w Wilnie, ul. Zamkowa 6, jako pozwany w sprawie o uznanie nieważności jego małżeństwa z Walerją z Klimowiczów. Sąd uprzedza wzywanego, że w razie niestawienia się jego we wskazanym czasie, będzie on uznany za opornego wobec Prawa i sprawa będzie prowadzona i rozpoznawana pod jego nieobecność i prawo apelacji przysługiwać mu nie będzie.

(—) *Prałat Jan Hanusowicz*
Oficjał

(—) *Ks. D-r Jan Ellert*
Notarjusz.

Ostrzeżenie.

KURJA METROPLITALNA WILEŃSKA.
Wilno, dn. 28.XI. 1930 r. Nr. 5851.

Do PPWWXX. Proboszczów i Rektorów Kościołów Archidiecezji Wileńskiej.

Kurja Wileńska otrzymała z Piotrkowa ostrzeżenie, że w strony Wileńskie udał się jakiś oszust, noszący suknię kapłańską. Podszywa się on pod różne nazwiska księży. Nazywa się Koń (Konik), lat około 30, średnio - wysoki, szatyn, szczupły (wygląd suchotniczy).

Gdyby osobnik ten gdzieś się pojawił, należy go oddać w ręce policji.

Przy tej okazji J. E. Ksiądz Arcybiskup-Metropolita przypomina WW. Duchowieństwu, by dokładnie legitymowało nieznajomych księży przed dopuszczeniem do sprawowania jakichkolwiek funkcyj kapłańskich, w braku zaś dostatecznych dowodów, żadnego pozwolenia w tym względzie udzielać nie wolno.

X. A. Sawicki
Kanclerz Kurji.

W sprawie ksiąg metrycznych.

KURJA METROPOLITALNA WILEŃSKA
Wilno, 1.XI. 1930 r. Nr. 5946.

Do PPWWXX. Dziekanów Archidiecezji Wileńskiej.

Ponieważ nadsyłane do Kurji księgi odpisów metryczuych zawierają b. wiele rażących i niedopuszczalnych braków i nieakuratności, przeto Kurja z polecenia J. E. Ks. Arcybiskupa-Metropolity przypomina, że obowiązkiem XX. Dziekanów jest czuwać, aby akta parafjalne, a zwłaszcza księgi metryczne były prowadzone starannie i akuratnie. W szczególności zaś zwrócą XX. Dziekani pilną uwagę na to, by:

1. Metryki (oryginały i odpisy) były pisane tylko w księgach wydawanych i zaaprobowanych przez Kurję. Pisanie metryk w księgach t. zw. grodzieńskich ma być z końcem r, b. przerwane.

2. By wszystkie metryki, ponotowane w bruljonach, jak najprędzej były wpisywane do ksiąg, a jedno-

cześnie mają być pisane duplikaty (odpisy).

3. Redakcja tekstu metryk ma być zgodna z wzorami podanemi na początku każdej księgi (wyd. I-szego).

4. Żadne błędy ortograficzne nie mogą być tolerowane. Metryki napisane (i w oryginałach) ze znacznemi błędami gramatycznemi mają być poprawione, a odpisy przepisane nanowo.

5. Poprawki mają być robione nie przez podskrobanie, lecz zbędny lub błędnie napisany wyraz należy przekreślić, ewentualnie nadpisać właściwy i zrobić omówienie. Poprawianie błędnie napisanych wyrazów przez przerabianie w nich liter jest niedopuszczalne.

6. Między poszczególnemi aktami zwłaszcza ślubnemi mają być pozostawione odstępy, aby można było uczynić potrzebne omówienie lub sprostowanie.

7. O ile omówienie zrobione jest na marginesie obok aktu, do którego się odnosi należy pisać: „w wierszu (pierwszym, drugim, trzecim..) przekreślono wyraz np. „syn" nadpisano „córka"; o ile zaś omówienie wypada uczynić u dołu aktu — pisać: „w powyższym akcie w wierszu" i t.d... Każde omówienie ma być podpisane przez X. Proboszcza i stwierdzone pieczęcią. Sam podpis lub sama pieczęć są niewystarczające.

8. Oryginały i odpisy metryk mają być pisane starannie, czysto i czytelnie, zwłaszcza imiona i nazwiska mają być napisane tak wyraźnie, aby nie było żadnej wątpliwości. Niewyraźnie bowiem, lub z opuszczeniem znaków napisane nazwiska mogą być róznie czytane.

9. Odpisy pisane na maszynie przyjmowane być nie mogą.

10. Metryki parafij katolickich obrz. wsch. mają być nadsyłane do Kurji w *osobno* oprawionych księgach.

11. Imiona katolików obrz. wsch. mają być pisane w brzmieniu polskiem i przekręcanie na „Stiepan" „Iwan" i t. p. jest niedopuszczalne.

12. XX. Dziekani obowiązani są nadsyłane przez XX. Proboszczów odpisy szczegółowo sprawdzić i, o ile się okażą braki lub błędy, zarządzić ich poprawienie i wreszcie zgodność odpisów albo każdej parafji osobno, albo sumarycznie na końcu księgi ze swej strony zaświadczyć, niezależnie od zaświadczenia ilości kart w danej księdze.

13. Oprawa ksiąg ma być trwała t. zw. buchalteryjna.

14. Odpisy za rok ubiegły należy nadsyłać do Kurji do końca maja roku następnego.

15. Na początku każdej księgi ma być umieszczony wykaz parafij w porządku alfabetycznym ze wskazaniem stron każdego rodzaju metryk poszczególnych parafij.

Na końcu zaś zeszytów każdego rodzaju metryk poszczególnych parafij mają być podane wykazy alfabetyczne nazwisk.

16. Wszystkie rubryki danej metryki mają być ściśle wypełnione. Gdyby potrzebnych do danej rubryki wiadomości nie można było zdobyć, nie można tego pominąć milczeniem, lecz w rubryce to oznaczyć, np. gdy nie znani są rodzice nieboszczyka, należy napisać: „imion rodziców (wzgl. ojca lub matki) nie ustalono".

Nie odpowiadające powyższym wymaganiom księgi odpisów metrycznych nie będą przyjmowane.

X. A. Sawicki
Kanclerz Kurji

Opłata stemplowa od wyciągów i świadectw z akt stanu cywilnego.

KURJA METROPOLITALNA WILEŃSKA
Wino. dn. 24-XI 1930 r. Nr. 5783.

Kurja Metropolitalna niniejszem

podaje do wiadomości WW. Księży Proboszczów pismo Izby Skarbowej w Białymstoku nast. treści:

„Izba Skarbowa w Białymstoku L. W. V. 4546-I-30. Białystok, dnia 14 listopada 1930 r.

Do Kurji Metropolitalnej w Wilnie.

Kontrola stemplowa, dokonywana na terenie Województwa Białostockiego, stwierdziła, iż niektóre Urzędy stanu cywilnego często nie pobierają opłat stemplowych od wyciągów (świadectw) z ksiąg metrykalnych w wypadkach, gdy wyciąg ma być załączony do podania, wymienionego w jednym z punktów 1—24 art. 142 ustawy o opłatach stemplowych z dnia 1.VII.26 r. (D. U. R. P. N. 98 poz. 570).

Izba Skarbowa wyjaśnia, że na całym obszarze Państwa w poruszonej wyżej sprawie obowiązują normy nastepujące:

1) Wolne są od opłaty stemplowej — pod warunkiem wzajemności — wyciągi i inne świadectwa z akt stanu cywilnego, tyczące się: a) szefów i funkcjonarjuszów przedstawicielstw *dyplomatycznych* państw obcych, jeżeli te osoby są obywatelami państwa wysyłającego i należą do uznanego personelu eksterytorjalnego, b) *szefów* (nie funkcjonarjuszów) zawodowych przedstawicielstw *konsularnych* państw obcych, jeżeli są obywatelami państwa wysyłającego, c) członków *rodzin* osób urzędowych, wymienionych pod a) i b).

2) Na mocy art. 160 punktu 3) *są wolne* od opłaty wyciągi i inne świadectwa z akt stanu cywilnego, wydawane osobom, wymienionym w art. 144, a w szczególności *urzędom* państwowym i samorządowym (np. sądom karnym, żądającym tych wyciągów celem ustalenia wieku młodocianych przestępców).

3) Poza przypadkami, wymienionemi w punktach 1 i 2, wyciągi i inne świadectwa z akt stanu cywilnego mogą być wydawane zasadniczo tylko po uprzedniem złożeniu opłaty stemplowej. Ani *cel*, do którego wyciąg lub śwtadectwo mają służyć, ani ich *forma* nie uzasadniają uwolnienia od opłaty stemplowej. Wyciągi krótkie (wydawane na t. zw. druczkach) podlegają opłacie (w wysokości 1 zł., względnie 3 zł. od każdego zaświadczonego faktu) *narówni z wypisami pełnemi*.

Jedynie wówczas, gdy osoba, która żąda wydania wyciągu lub świadectwa, jest tak dalece niezamożna, że uiszczenie opłaty stemplowej *nie jest możliwe bez dotkliwego uszczerbku majątkowego* i ten stan rzeczy jest urzędnikowi stanu cywilnego niewątpliwie znany, ma być wyciąg lub świadectwo wydane mimo nieuiszczenia opłaty stemplowej art. 160, punkt 1 — w związku z punktem 17 artykułu 142. Urzędnik stanu cywilnego ma jednak w takim razie pozostawić w swoich aktach notatkę, stwierdzającą, komu i kiedy wyciąg (świadectwo) został wydany, mimo nieuiszczenia opłaty stemplowej oraz z jakich powodów urzędnik uznał patenta za ubogiego (§ 176 r. w. s.)

4) Opłatę stemplową uiszcza się zapomocą znaczków stemplowych, naklejonych na wydanym wyciągu (świadectwie) i skasowanych pieczęcią urzędu stana cywilnego (§ 177 r. w. s.)

5) Opłata stemplowa wynosi zł. 1 od *każdego* zaświadczonego faktu urodzenia, zaślubin lub śmierci, czyli wyciągi (świadectwa) z akt stanu cywilnego, stwierdzające dwa lub więcej stanów faktycznych, podlegają opłacie wielokrotnej (art. 155 u. o. s.).

Uprasza się o podanie do wiadomości treści niniejszego pisma Urzędom stanu cywilnego, położo-

nym na terenie tutejszego województwa, wraz z poleceniem ścisłego zastosowania się do wyłuszczonych wyżej norm ustawy stemplowej i o powiadomienie o tem Izby Skarbowej.

(—) *F. Switalski.*
Kierownik Izby Skarbowej"

(—) *X. A. Sawicki.*
Kanclerz Kurji.

W sprawie stowarzyszeń i organizacyj religijnych w szkołach.

KURJA METROPOLITALNA WILEŃSKA
Ref. Szkolny.
Wilno, dn. 5. XII.1030 r. Nr. 582.

Do PW. Księży Prefektów szkół średnich, zawodowych i Seminarjów Nauczycielskich.

Na mocy zarządzenia J. E. Ks. Arcybiskupa-Metropolity, Kurja poleca PWKsiężom Prefektom Szkół średnich, zawodowych i seminarjów nauczycielskich na terenie archidiecezji wileńskiej, aby do dn. 1 stycznia 1931 r. zechcieli nadesłać wykazy wszystkich stowarzyszeń i organizacyj religijnych, istniejących w szkołach, ze wskazaniem czasu ich powstania i liczby członków.

Ks. L. Żebrowski
Kan. Kap. Metr.
Radca Kurji do spraw szkolnych.

Przesunięcia personalne.

Na mocy zarządzenia JE. Księdza Arcybiskupa-Metropolity Wileńskiego w składzie osobistym Duchowieństwa zaszły następujące zmiany:

Ks. kan. Antoni Cichoński, zast. prof. U. S. B., mianowany obrońcą węzła małż. przy Sądzie Arcybiskupim i Metropolitalnym, dn. 1. X. 1930 r. Nr. 4875.

Ks. Witold Bancer, prob. w Jaźnie, przeniesiony na proboszcza do Hoży, dn. 10.X.1S30 r. Nr. 5019.

Ks. Wincenty Borsuk, prob. w Królewszczyźnie, na prob. do Bienicy, dn. 10.X. 1930 r. Nr, 5018.

Ks. Teofil Pryszmont, prob. w Bienicy, na prob. w Świrankach, dn. 10.X.1930 r. Nr. 5019.

Ks. Mieczysław Małynicz-Malicki, prob. w Wysocku, na prob. do Jasionówki, dn. 10.X.1930 r. Nr. 5020.

Ks. Paweł Sargiewicz, wik. w Wołkowysku, nazn. na prob. do Wysocka dn. 10.X.1930 r. Nr. 5021.

Ks. Juljan Kołłb - Sielecki z Drozdowszczyzny na wik. do Wornian, dn. 26.XI. 1930 r. Nr. 5887.

Ks. Adam Zaremba, prob. w Dalekiem, na proboszcza do Przyjaźni, dn. 9.XII.1930 r. Nr. 5533.

Ks. Kazimierz Gieczys, wik. w Lidzie, na prob. w Dalekiem, dn. 9.XII.1930 roku Nr. 5534.

Ks. Władysław Żydek, Salezjanin, na prob. w Różanymstoku, dn. 9 XII 1930 roku Nr 5208.

X. A. Sawicki
Kancl. Kurji.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY.

Przedszkole Akcji Katolickiej.

„Kto ma młodzież—ten ma przyszłość“! Znaczenie i doniosłość tej zasady coraz więcej uwydatnia się na współczesnej arenie zaciętych tarć i zmagań się dzisiejszych prądów religijno-społecznych o diametralnie różnych ideałach i kierunkach.

Przodownictwo w społeczeństwie ujmą w rękę ci, którzy zdołają wychować sobie i wyrobić od lat najmłodszych dzielne zastępy ludzi według programu swych zasad.

To też socjaliści, komuniści, sekciarze i cała lewica tak chciwie wyciąga rękę nietylko po starszą młodzież, ale nawet już po dziatwę. Akcja Katolicka wobec tego stara

się bardzo usilnie, obok starszych zdecydowanych katolików czynu, zgrupować również dziatwę pod sztandarem Chrystusa. Wyczuwa bowiem doskonale, iż to piękący postulat dzisiejszych warunków i stosunków religijnych. Jeżeli my, katolicy, nie ujmiemy dzieci w odpowiednią ich wiekowi religijną organizację, to uprzedzą nas inni, i to wrogowie.

Austrja z Wiedniem i inne kraje, które mają tysiące na czerwono zorganizowanej dziatwy — to poważne dla nas „memento“.

Otóż--Rycerstwo Jezusowe, czyli Krucjata Eucharystyczna dzieci, polecona przez dwóch ostatnich papieży i obejmująca już przeszło dwa miljony dziatwy katolickiej, stanowi doskonałe „Przedszkole Akcji Katolickiej“. Celem bowiem Rycerstwa-Krucjaty jest: rozpocząć już od dzieci kształtowanie przyszłych katolików czynu zapomocą szczególniejszej czci Najśw. Sakramentu. Krucjata pragnie podać i ułatwić dzieciom sposób duchowego urabiania swego serca na tle eucharystycznem przy pomocy nabożeństwa do Najśw. Serca Jezusa, a przez to przygotować i stworzyć młodociane zastępy do katolickich związków starszej młodzieży.

Doniosłej wagi pedagogiczny moment Krucjaty spoczywa w tem, iż od pierwszej młodości wpaja w charakter dziecka z wzniosłej eucharystycznej pobudki poczucie obowiązkowości i organizacyjnej solidarności. Rycerstwo - Krucjata pozostawia miłość względem P. Jezusa jako podstawę duchowego kształtowania dziecka, ale nadaje jej cechę rycerskiej tężyzny — to miłość ofiarna.

Krucjata stara się budzić prawdziwą radość życia w sercach dzieci. Pragnie również już w zaraniu życia rozpalić ducha apostolskiego czynu. Dzieci winny się nauczyć apostołować modlitwą i dobrym przykładem wśród swego otoczenia. W kościele mają pełnić rolę przybocznej gwardji Eucharystycznego Jezusa przez wzorowe zachowanie się i gorącą cześć Najśw. Sakramentu.

Dobrze prowadzona Krucjata niezmiernie dużo przynosi owocu dla dzieci samych, dla rodzin, dla szkoły i dla całego katolickiego społeczeństwa.

Centralny Sekretarjat Krucjaty na całą Polskę znajduje się w Krakowie przy ul. Kopernika 26.

Tam ukazał się „Przewodnik Rycerstwa - Krucjaty“ (cena 1 zł. brosz.), który doskonale i praktycznie poucza o sposobie założenia i prowadzenia tej organizacji oraz podaje ustawy i obowiązki członków, również dołącza wykaz odpustów i ceremonjał przyjęcia.

„Ustawy Rycerstwa - Krucjaty“ (cena 30 gr.) — to krótki wyciąg z „Przewodnika“ dla samych dzieci.

„Przewodnik Kółek Ministrantów”, jako sekcji Rycerstwa-Krucjaty (cena 45 gr.), pragnie poruszyć piekącą u nas sprawę zaopiekowania się ministrantami. W tym duchu podają praktyczne organizacyjne wskazówki „Ustawy Kółek Ministrantów“ (cena 15 gr.) dla chłopców służących.

„Hostja“, dwumiesięcznik (2 zł. rocznie z przesyłką), zaznajamia z ruchem eucharystycznym młodzieży u nas i zagranicą. Podaje dużo pięknych przykładów z życia dzieci i Świętych i stara się podać materjał eucharystyczny do kazań, nauk i przemówień na zebraniach Krucjaty.

Obecnie Rycerstwo-Krucjata posiada w Polsce już przeszło 300 placówek w szkołach powszechnych, w niższych klasach gimnazjów i seminarjów nauczycielskich

oraz w różnego typu zakładach i liczy przeszło 16.000 członków.

Akcja i Liga Katolicka diecezji Łódzkiej i Częstochowskiej przyjęła Krucjatę jako „Przedszkole i podstawę“ swej organizacyjnej pracy.

Ks. Józef Bok T. J.
Dyrektor Rycerstwa-Krucjaty w Polsce.

Protokół I-szego Kursu Duszpasterskiego archidiecezji wileńskiej, który odbył się w Wilnie w dn. 4—7 listopada 1930 roku w sali domu Chrześcijańskiego, ul. Metropolitalna 1.

1-szv dzień kursu 4.X.XI — wtorek.

Otwarcie kursu nastąpiło dn. 4 listopada o g. 9.30 m. Przybyło na kurs uczestników kapłanów 118 z poza Wilna.

Zagaił kurs, w imieniu Zarządu Związku Kapł. „Unitas“, członek tegoż Zarządu i organizator Kursu ks. kan. L. Żebrowski, nadmieniając w zagajeniu o charakterze obecnego kursu, który ma być wstępem do dalszych poczynań w kierunku pogłębienia myśli i metod w pracy duszpasterskiej.

Po zagajeniu dokonano wyboru prezydjum. Na przewodniczącego powołano ks. kan. H. Bojaruńca, na asesorów —księży dziekanów: A. Śnieżko-Błockiego, J. Marcinkiewicza, na sekretarzy — księży dziekanów: J. Sawickiego i P. Piekarskiego.

Otwarcie kursu zaszczycili swoją obecnością: Najdostojniejszy Arcypasterz, J. E. Ks. Arcybiskup-Metropolita, i J. E. Ksiądz Biskup-Sufragan. J. E. Ksiądz Arcybiskup przed rozpoczęciem referatów przemówił do zebranych uczestników kursu, wyrażając zadowolenie z licznego przybycia księży na kurs oraz podnosząc potrzebę dokształcania się w tak ważnej dziedzinie, jaką jest praca pasterska. Wreszcie udzielił zebranym pasterskiego błogosławieństwa.

W 1-szym dniu, 4.XI., wygłoszone zostały następujące referaty:

G. 10-ta. 1-szy Referat. — Nasz stosunek do duszpasterstwa i jego wady.—Ks. kan. L. Żebrowski.

Po referacie został przyjęty wniosek ks. dziek. A. Snieżko-Błockiego zwrócenia się do prelegentów, żeby referaty ogłosili drukiem i podali do użytku szerszego ogółu kapłanów. Organizatorzy Kursu obiecali ogłosić drukiem *Pamiętnik* Pierwszego Kursu Duszpasterskiego.

G. 10 m. 50. 2-gi Referat.—Współczesne zadanie ambony katolickiej. Ks. Dr. I. Bobicz.

G. 11 m. 40. 3-ci Referat.—Opracowanie kazania z uwzględnieniem różnych rodzajów wymowy kościelnej.—Ks. Dr. I. Bobicz.

Po przerwie obiadowej w dn. 4.XI, prace rozpoczęto o g. 16-tej.

Dalszy ciąg referatów tego dnia objął: o g. 16-tej 4-ty Referat:— Uświadomienie religijne mas. — Ks. Prał. Dr. M. Godlewski.

G. 17-ta. 5-ty Referat.—Duszpasterz i szkoły. — Ks. Prof. Dr. L. Puciata.

Po zakończeniu referatów przeprowadzono dyskusję nad wygłoszonemi referatami. W dyskusji zabierali głos: ks. St. Mikulski w sprawie subwencjonowania propagandy religijnej i w sprawie techniki głoszenia kazań, ks. F. Markowski w sprawie utworzenia ogniska dla kapłanów w Wilnie i w sprawie stosunku do Zw. Naucz. Szk. Powszechnych w Wilnie. W sprawie stosunku duchowieństwa do nauczycielstwa w związku z wytycznemi podanemi przez prelegenta ks. ks. prof. d-ra Puciatę—przemawiali ks. kan. K. Malukiewicz, ks. dziek. J. Marcinkiewicz i ks. P. Piekarski.

Odpowiedzi na zgłoszone pytania i wyjaśnień udzielali prelegenci.

2-gi dzień kursu 5.XI.—Środa.

Przed południem drugiego dnia uczestnicy kursu wysłuchali następujących referatów:

G. 10-ta. 1-szy Referat: Duszpasterz jako nauczyciel religji w szkole.—Ks. prof. dr. L. Puciata.

G. 11-ta. 2-gi Referat: Oddziaływanie na parafjan przez spowiedź i administrawanie Sakramentów św. — O. P. Macewicz T. J.

G. 11 m. 40. 3-ci referat: Oddziaływanie na parafjan przez nabożeństwa i stronę liturgiczną życia kościelnego.— Ks. prob. J. Matulewicz.

Po południu tegoż dnia wygłoszone zostały referaty:

G. 16-ta. 4-ty Referat: Duszpasterstwo poza granicami Polski.—Ks. kan. M. Lewek.

G. 17-ta. 5-ty Referat: Duszpasterstwo w Polsce Zachodniej.—Ks. kan. M. Lewek.

O g. 18-tej otwarto dyskusję nad wygłoszonemi referatami. W dyskusji dłużej zabierał głos ks. pref. J. Sobczyński, który poinformował zebranych o pracy w harcerstwie polskiem z punktu oddziaływania duszpasterza na wyrabianie u młodzieży charakterów dzielnych i czynnych. Ponadto w dyskusji tegoż dnia zabierali głos: ks. St. Mikulski w sprawie nauczania religji i praktyk religijnych w szkole, ks. F. Markowski w sprawie oddziaływania duszpasterza przez liturgję, ks. St. Szyroki w sprawie wykładu religji, ks. P. Piekarski w sprawie informacji o prowadzeniu stowarzyszeń mężów i kobiet katolickich w Polsce Zachodniej.

Dyskusję i pracę tego dnia zamknięto o g. 19 m. 30.

O g. 20 odbył się w sali gimnazjum Lelewela koncert chóru „Echo“ pod dyr. p. prof. Władysława Kalinowskiego, na który złożyły się utwory religijne i świeckie.

3-ci dzień kursu 6.XI.—Czwartek.

Prace rozpoczęto o g. 10-tej.

Przed południem wygłoszone zostały referaty:

G. 10. 1-szy Referat: Organizacja dobroczynności w parafji. — Ks. kan. A. Kuleszo.

G. 10 m. 50. 2-gi Referat: Akcja społeczna duchowieństwa.—Ks. prał. dr. M. Godlewski.

O g. 12-tej uczestnicy kursu byli obecni na pokazowej lekcji religji w szkole powszechnej Nr. 1 w Wilnie. Lekcję przeprowadził ks. prof. dr. L. Puciata w klasie 6-tej na temat Zmartwychwstania Chrystusa Pana.

Od g. 14—15 odbył się koncert organowy prof. Kalinowskiego w Bazylice Metropolitalnej.

Po południu tegoż dnia wygłoszone zostały referaty;

G. 16-ta. 3-ci Referat: Organizacje kościelne.— Ks. prał. I. Olszański.

G. 17-ta. 4-ty Referat: Duszpasterstwo nad młodzieżą pozaszkolną.—Ks. dyr. F. Kafarski.

O godz. 18-tej rozpoczęto dyskusję, w której ks. Bok T. J. przedstawił zebranym, czem jest dzieło Krucjaty Eucharystycznej dzieci, czyli t. zw. Rycerstwo Jezusowe. Informacje obszerne udzielone zebranym referent uzupełnił podaniem literatury potrzebnej do prowadzenia dzieła Krucjaty Eucharystycznej. W dalszym ciągu w dyskusji zabierali głos ks. kan. H. Bojaruniec w sprawie kas oszczędnościowych, ks. St. Mikulski w sprawie kolportażu literatury religijnej za pomocą półek, ustawianych w kościele, ks. Fr. Markowski w sprawie przystosowania do potrzeb katolickich kina, kostjumów teatralnych i radja, ks. St. Szyroki w sprawie akcji katolickiej, ks. B. Oleszczuk w sprawie walki z sekciarstwem, ks. dziek. J. Sawicki w spra-

wie kartotek parafjalnych, ks. kan. H. Bojaruniec i ks. dziek. Sniežko-Błocki w sprawie Konferencyj św. Wincentego à Paulo, ks. kan. K. Malukiewicz w sprawie walki z żebractwem, ks. W. Grabowski w sprawie modlitwy szkolnej i wizytacji lekcji religji. W tejże sprawie przemawiali ks. J. Andrukonis i ks. J. J. Kozak. Wyjaśnienia udzielał prelegent ks. prof. D-r. L. Puciata. Nader ożywioną była wymiana zdań w sprawie projektowanych zmian w prowadzeniu kółek Żywego Różańca w związku ze Zjazdem delegatów Żywego Różańca, który odbył się w Wilnie w dn. 12.X. r. b. W tej sprawie przemawiali ks. W. Grabowski, ks. dyr. F. Kafarski, ks. kan. A. Kuryłłowicz, ks. St. Werenik. Dyskusję zakończono o g.20-ej.

4-ty Dzień Kursu 7.XI.—Piątek.

Prace rozpoczęto o g. 9-tej.

G. 9-ta. 1-szy Referat: Działalność misyjna na terenie archidiecezji. — Ks. prob. St. Klimm.

G. 10-ta 2-gi Referat: Walka z alkoholizmem. — Ks. D-r. M. Sopoćko.

G. 11-ta 3-ci Referat: Biurowość parafjalna.—Ks. kan. L. Żebrowski.

G. 12-ta 4-ty Referat: Akcja katolicka. — Ks. K. Kucharski T. J.

W dyskusji, która nastąpiła po tych referatach zabierali głos: ks. kan. H. Bojaruniec i ks. dziek. Śnieżko-Błocki w sprawie zapisywania metryk, ks. J. Siemaszkiewicz w sprawie informacyj, udzielanych przez kancelarję parafjalną władzom i urzędom świeckim, ks. dyr. Fr. Kafarski w sprawie akcji katolickiej, ks. M. Szołkiewicz w tejże sprawie, ks. F. Markowski w sprawie sportu, ks. St. Szeroki w sprawie przechowywania archiwum kościelnego.

Po południu tegoż dnia wysłuchano referatów:

G. 16-ta 5-ty Referat: — Plebanja ośrodkiem życia kulturalnego w parafji. Ks. kan. A. Kuleszo.

G. 17-ta 6-ty Referat: Opieka nad zabytkami historycznemi i artystycznemi po kościołach. — Ks. D-r P. Śledziewski.

Ponadto przemawiał jeszcze w sprawie śpiewu kościelnego ks. Prob. J. Andrukonis.

Po skończonych referatach przemówił na zakończenie kursu J. E. Najdostojniejszy Arcypasterz Ksiądz Arcybiskup - Metropolita, wyrażając nadzieję, że obfity materjał przerobiony na kursie, choć w części, ale planowo i wytrwale zostanie wprowadzony w życie przez uczestników tegoż kursu.

Przewodniczący kursu w zakończeniu tegoż podziękował J. E. Arcypasterzowi za zaszczycenie Swą obecnością otwarcia i zamknięcia kursu, za łaskawe zainteresowanie się pracami kursu, zapewniając, że uczestnicy kursu, z wytężoną energją będą pracowali nad realizacją w praktyce zagadnień duszpasterskich, poruszonych na kursie. Ponadto w imieniu uczestników przewodniczący podziękował Czcigodnym Organizatorom i Preligentom Kursu za pracę w jego przeprowadzeniu.

Ks. Kan. L. Żebrowski zwrócił się do uczestników z prośbą o nadesłanie swych uwag co do odbytego kursu.

Kurs zakończono wspólną modlitwą o godz. 18 m. 30.

Pierwszego dnia kursu uczestnicy wysłali depeszę hołdowniczą do J. E. Księdza Nuncjusza Apostolskiego, na którą już po zakończeniu kursu otrzymano nast. treści odpowiedź.

„Nuntiatura Apostolica Poloniae. Varsoviae, die XII Novembris MCMXXX Nr. 9107.

Illustrissimo ac Reverendissimo Domino Żebrowski Vilnam.

Reverendissime Domine,

Sensus amoris ac fidelitatis erga Sanctam Sedem, quos, nomine omnium Reverendissimorum Confratrum Tuorum, Vilnae adunatorum ad cursum peragendum de re pastorali, tam digne telegrammate expressisti, pergrati mihi acciderunt. Dum gratias Dominationi Tuae Reverendissimae quam maximas ago, Tibi omnibusque Confratribus Tuis ominor, ut isti sacerdotes perillustris Archidioecesis Vilnensis *forma gregis* vere sint atque valeant oves concreditas ad salutaria et aeterna adducere pabula. Sic vos Deus adiuvet!

Omni cum observantia permanere exopto.

Dominationi Tuae Reverendissimae addictissimus in Christo *Sacerdos Carolus Colli.*

Negotiis Sanctae Sedis in Polonia gerendis praepositus".

Ks. P. Piekarski.
Sekretarz.

Ś. p. Ks. Mieczysław Wondrak, proboszcz szyłański.

Dn. 8 grudnia r. b. umarł w Szyłanach, dek. kalwaryjskiego, proboszcz miejscowy, ks. Mieczysław Wondrak. Ur. ks. Wondrak w Telszach, na Litwie, d. 10 czerwca 1882 r. Początkowe nauki pobierał w gimnazjum w Szawlach, na Litwie, do Seminarjum duchownego w Wilnie wstąpił d. 2 października 1899 r., święcenia zaś kapłańskie otrzymał d. 12 grudnia 1904 r. Jako wikarjusz pracował w Suchowoli i przy kościele oo. Franciszkanów w Grodnie, od 1908 do 1910 r. był filjalistą w Kaszubińcach, od roku zaś 1910 do 1912—wikarjuszem w Wojstomiu, Jelnie, Korycinie, a od 1921 do 1927 — proboszczem w Skrundziach, od 1927 do 1928 — w Dzierkowszczyźnie, a od 1928 w Szyłanach, gdzie po krótkiej chorobie zakończył życie.

Requiescat in pace!

X. L. Ż.

ARCHIDIOECESANA.

Wilno, dn. 7 grudnia 1930 r.

W szeregu zagadnień duszpasterskich, omówionych na znanej konferencji dziekańskiej w dn. 20. XI. 1929 r., niemal na pierwsze miejsce wysuwa się *praca misyjna*, poruszona w trzeciej części przemówienia JE. Księdza Arcybiskupa-Metropolity pod Nr. 5. Zalecone tam obowiązki duszpasterskie dzielą się na trzy części: obowiązek pracy misyjnej wogóle, pracy unijnej w szczególności i niektóre metody w pracy nad zjednoczeniem Kościołów.

Idea misyjna za pontyfikatu Benedykta XV i obecnie panującego Ojca św. Piusa XI góruje niemal ponad wszystkiem. Krzewienie Ewangelji wśród pogan, mahometan, buddystów i t. p. i dążenie do przywrócenia na łono jednej Matki Kościoła św. odłączonych od niej chrześcijan—to są dwa dominujące tony wielu przemówień, odezw, pism i zarządzeń Stolicy św., a jeżeli chodzi o sformułowanie nakazów, skierowanych wprost do nas—księży, to redukują się one do popierania czynnie „Związku Misyjnego Kleru", „Papieskiego Dzieła Rozkrzewiania Wiary", „Papieskiego Dzieła św. Piotra Apostoła" dla kształcenia duchowieństwa tubylczego i „Dziecięctwa Jezus". Z tego widzimy, że Stolica Apostolska chce niejako wprzęgnąć do dzieła misyjnego wszystkich ludzi: duchowieństwo w „Zw. Mis. Kleru", wiernych w Dziełach „Rozkrzewiania Wiary" i „św. Piotra Apostoła" i najmłodszą dziatwę w Stowarzyszeniu „Dziecięctwa Jezus".

W szeregach „Związku Mis. Kleru" nie powinno zabraknąć żadnego z nas. Mamy wprawdzie na liście członków tego Związku przeszło 300-tu księży i około 60 kleryków-teologów seminarjum Metropolitalnego; stanowi to, oczywiście, niemały

odsetek całego kleru archidiecezji wileńskiej. Mamy jednak pracujących u nas kapłanów przeszło 500; dlaczegoż nie wszyscy należą do tego Związku? A przecież ostatni Papieże tak usilnie do tego nawołują. Ojciec św. Pius XI w encyklice *Rerum Ecclesiae* z dnia 28 lutego 1926 roku zobowiązuje wszystkich Ordynarjuszy, aby w swych diecezjach założyli „Związek Misyjny Kleru" i starali się usilnie pobudzać go do coraz to intensywniejszej pracy.

U nas Związek ten istnieje kanonicznie od dnia 30 listopada 1926 roku. Chodzi o to, żebyśmy się wczytali dobrze w §§ 1, 4 i 5 *Statutu generalnego*, należycie je zrozumieli i gorliwie podjęli się pracy.

W dwuch kierunkach powinna iść praca członków „Związku Misyjnego Kleru": osobiste popieranie akcji misyjnej przez własną modlitwę i ofiarę i zachęcenie wiernych do popierania tejże akcji we wszelki sposób, przedewszystkiem zaś przez zakładanie w parafji i sprężyste prowadzenie zaleconych przez Stolicę Apostolską Dzieł misyjnych. Jak jeden tak drugi sposób popierania akcji misyjnej w głównych przynajmniej zarysach nakreślony został w *Statucie Związku Misyjnego Kleru archidiecezji wileńskiej* (wyd. 3. Wilno 1929 r.)

X. W. L.

12-a rocznica konsekracji JE. Księdza Arcybiskupa-Metropolity Wileńskiego. — Dnia 30 grudnia r. b., w pierwszą niedzielę Adwentu, JE. Arcypasterz obchodził 12-tą rocznicę swej sakry biskupiej. Dn. 29. XII., w południu składało życzenia Arcypasterzowi duchowieństwo m. Wilna z JE. Księdzem Biskupem-Sufraganem naczele. W sam dzień rocznicy w Bazylice została odprawiona uroczysta suma z *Te Deum,* którą celebrował JE. Ks. Biskup Michalkiewicz. Wśród gości, których Dostojny Solenizant przyjmował tego dnia w swoim pałacu, byli też trzej kapłani z diecezji łomżyńskjej, z ks. prałatem Wądołowskim na czele

Pobyt J E. Ks. Biskupa-Sufragana Łomżyńskiego w Wilnie. — W połowie listopada rb. bawił w Wilnie, jako gość Arcypasterza, JE. Ksiądz Bernard Dembek, Biskup-Sufragan Łomżyński.

Ferje Sądu Arcybiskupiego i Metropolitalnego wileńskiego. — Sąd Arcybiskupi i Metropolitalny Wileński zawiesza swe czynności na czas Świąt Bożego Narodzenia od dnia 20 grudnia do 6 stycznia włącznie.

Święcenia. — Dn. 30 listopada r. b. J. E. Ks. Arcybiskup - Metropolita udzielił święceń subdiakonatu nast. alumnom Seminarjum Metropolitalnego: Adolfowi Jaroszce, Mieczysławowi Paszkiewiczowi i Piotrowi Toczyłowskiemu.

Bratnia Pomoc Alumnów Seminarjum Metropolitalnego. — Zarząd Bratniej Pomocy Seminarjum Metropolitalnego w Wilnie zamieszczał ostatni raz dopiero w Nr. 9 *Wiadomości Archid. Wileńskich*, z dnia 10 maja 1930, roku wykaz PPWW. Księży, Członków Wspierających, którzy nadesłali składki. Od tego czasu do dziś jeszcze łaskawie nadesłali składki członkowskie: ks. dziek. kan. Bojaruniec Hipolit, ks. prob. Hajkowicz Ferdynand, ks. pref. Hrynkiewicz Franciszek, ks. pref. Kozłowski Stanisław, ks. prob. Kuderewski Stanisław, ks. prob. Oleszkiewicz Franciszek, ks. pref. Pilecki Giedymin, ks. pref. Pukianiec Leonard, ks. dziek. kan. Rosołowski Ignacy, ks. pref. Tutinas Jan, ks. prob. Wołejko Józef, ks. prob. Woydag Jarosław, ks. dziek. Żamejć Jerzy. Nadesłali również ofiarę: ks. prob. Gajlewicz Antoni, ks. kapelan dziek. Sopoćko Michał, W. P. Ostrzyńcowa Łucja i W. P. Szydłowska Marja. Wszystkim swoim Łaskawym Dobrodziejom Zarząd Bratniej Pomocy składa jak najserdeczniejsze „Bóg zapłać!". — *Zarząd.*

Kurs katolicko-społeczny w parafji ostrobramskiej w Wilnie. — Od 8 do 14 listopada rb. odbywa się w parafji Ostrobramskiej parafjalny kurs katolicko-społeczny. W programie kursu przewidziane są wykłady: O istocie i zadaniach Akcji Katolickiej, o Stowarzyszeniach Młodzieży Polskiej, o Stowarzyszeniach Mężów i Niewiast Katolickich, Bractwach Kościelnych i Akcji Charytatywnej. — Wykłady odbywają się w godzinach wieczorowych.

Koło Teologów U. S. B. w Wilnie.— Koło Teologów alumnów podaje do wiadomości Przewielebnym Księżom Proboszczom, że członkowie koła mogą służyć podczas feryj świątecznych odczytami i referatami z dziedziny moralno-społecznej. Referaty te mogą być wygłaszane w „Stowarzyszeniach Polskiej Młodzieży“ i innych organizacjach parafjalnych, na zaproszenie księży Proboszczów. Warunki są takie, że Księża Proboszczowie zobowiązują się prelegentowi dać utrzymanie i zwrócić koszta podróży. Można zapraszać także i tych, którzy spędzają święta i wakacje u księży Proboszczów. Zgłoszenia prosimy nadsyłać pod adresem: Zarząd Koła Teologów alumnów, Seminarjum Duchowne.

Zarząd Koła Teol.

Akademja Sodalicyjna w Seminarjum Metropolit.— Dnia 13 listopada 1930 r. dorocznym zwyczajem, a staraniem Sodalisów Alumnów Seminarjum Duchownego, została urządzona akademja ku czci św. Stanisława Kostki. Na program akademji złożyły się. 1) „Przemówienie Prefekta sodalicji— sod. Mieczysława Paszkiewicza, 2) „Witaj św. Stanisławie“ — ks. An. Chlondowskiego — wykonał chór seminaryjny, pod dyrekcją sod. H. Milera, 3) referat p. t. „Psychologja św. Stanisława Kostki“, wygłosił sod. St. Eljasz, 4) obrazek sceniczny z życia św. Stanisława Kostki w 6-ciu odsłonach Zofji Szczuckiej „Z miłości“, 5) „Regina Poloniae“ ks. Ant. Chlondowskiego— chór seminaryjny, 6) hymn sodalicyjny „Błękitne rozwijmy sztandary“ odśpiewał chór naprzemian z Sodalisami.— Akademję zaszczycili swą obecnością: J. E. Arcypasterz Jałbrzykowski, Biskup-Sufragan Michalkiewicz, Przewielebna Kapituła i Wielebni Księża miasta Wilna. Akademja tym razem udała się nadzwyczaj dobrze. Koledzy-sodalisi, biorący czynny udział w akademji, wywiązali się ze swych obowiązków doskonale. Akademja pozostawiła sympatyczne wrażenie wśród gości i kolegów.

Przyjęcie sukni duchownej w Seminarjum Metropolit.— Dzień 16-ty listopada 1930 r. był dla seminarjum dniem nader uroczystym i wesołym. W dniu tym bowiem koledzy, którzy w tym roku wstąpili do seminarjum, po raz pierwszy włożyli sutanny. Po uroczystej mszy św. i komunji, wszyscy alumni zebrali się w auli, gdzie cenzor w imieniu wszystkich kolegów w przepięknych słowach powitał nowo-obleczonych w sutanny kolegów, życząc im, aby pozostali wierni swemu powołaniu, i niech *„Dominus pars haereditatis meae”* będzie hasłem całego przyszłego życia. Chór na cześć nowych kolegów odśpiewał *„Ad multos annos“*.— Sutanny włożyło 27 kolegów. Z kursu drugiego teologicznego Kraciuk Władysław, z kursu drugiego filozoficznego Grasewicz Józef, i 25 z kursu pierwszego filozoficznego, mianowicie: 1) Burokas Augustyn, 2) Bronicki Witold, 3) Fiedorczuk Stanisław, 4) Bankowski Antoni, 5) Kisiel Józef, 6) Grabowski Jan, 7) Komosa Antoni, 8) Chałkowski Walerjan, 9) Molis Konstanty, 10) Masiulanis Adam, 11) Panawa Józef, 12) Kierwarun Klemens, 13) Wielgat Jan, 14) Radziszewski Franciszek, 15) Salmanowicz Aleksander, 16) Samokar Albin, 17) Stefanowski Juljan, 18) Sirotkiewicz Jan, 19) Trojanowski Konstanty, 20) Tołłoczko Leonard, 21) Twarowski Michał, 22) Wacławski Stanisław, 23) Wąsowicz Bronisław, 24) Zijcina Maksymiljan, 25) Zaruba Edward. — *Wijud.*

Inauguracyjne zebranie Sekcji Miłosierdzia Chrześcijańskiego w Wilnie. — Dnia 26 ub. m., w myśl życzeń J. E. Ks. Arcybiskupa - Metropolity, odbyło się inauguracyjne zebranie Sekcji Miłosierdzia Chrześcijańskiego przy Lidze katolickiej w Wilnie. Zebranie zorganizował ks. prał. Olszański, prezes Ligi, który po otwarciu zebrania przez p. Sawickiego, prezesa Konferencji św. Wincentego à Paulo, w zwięzłym referacie zobrazował obecny stan rzeczy w dziedzinie miłosierdzia. Po referacie zebrani wypowiedzieli się w poruszonej sprawie i w większości swej zaraz przystąpili do sekcji. Dla zapoczątkowania całości roboty charytatywnej zebrani wyłonili radę, złożoną z 5 osób, która ma przygotować sprawy tak wewnętrzno - organizacyjne, jak i sprawy, ściśle miłosierdzia chrześcijańskiego dotyczące.

Statut Stowarzyszenia Księży Aka-

demików Petersburskich. - Od byty w Wilnie zjazd Księży Akademików Petersburskich uchwalił założyć Stowarzyszenie. Ostatniemi wreszcie czasy zostało ono zalegalizowane i potwierdzony Statut wyszedł niedawno z druku. Nabyć można w Redakcji *Wiadom. Archid.* po 25 gr. bez przesyłki.

Odmowa udzielenia misji kanonicznej Nauczycielstwu Z. N. S. P. w pow. szczuczyńskim k/Lidy. — Wobec otwarcie wrogiego stanowiska w stosunku do Kościoła katolickiego, zajętego przez nauczycielstwo Z. P. N. S. P. pow. szczuczyńskiego k/Lidy, J. E. Ks. Arcybiskup - Metropolita Wileński postanowił nie udzielać misji kanonicznej dla nauczania religji żadnemu z powyżej wymienionych nauczycieli i nauczycielek, należących do Z. P. N. S. P. Ponieważ wykład religji we wszystkich szkołach powszechnych jest obowiązkowy, a miejscowi księża wskutek przeciążenia pracą duszpasterską nie mogą w nich systematycznie udzielać religji, przeto J. E. Ks. Arcybiskup zwrócił się do p. Inspektora szkolnego wymienionego powiatu o przedstawienie takich nauczycieli i nauczycielek do wykładu religji, którym będzie mógł udzielić upoważnienia kanonicznego do nauczania religji katolickiej. — J. E. Ksiądz Arcybiskup powiadomił o swem stanowisku również i wyższe Władze szkolne. — Powyższa odmowa misji kanonicznej dla nauczycielstwa Z. P. N. S. P. dotyczy powiatu szczuczyńskiego koło Lidy.

Inauguracja nowego roku pracy w akademickich sodalicjach maryańskich. — Obie akademickie sodalicje marjańskie— żeńska i męska, dn. 19. X. 1930 r. uroczystem zebraniem inauggrowały otwarcie nowego roku pracy na Uniwersytecie Wileńskim. Na inaugurację przybył J. E. Ks. Arcybiskup-Metropolita Wileński J. M. prof. dr. A. Januszkiewicz, rektor. U. S. B., protektor Ks. prof. dr. C. Falkowski i licznie zaproszni goście.

Wileńskie Koło Księży Abstynentów — odbyło swe Walne Zebranie dnia 6 listopada 1930 r. w obecności połowy członków. Sprawozdanie Zarządu objęło okres 20-miesięczny, bo z d. 15 lutego 1929 rok. do 15 październ. 1930. Wykazało ono następujący stan rachunków:

Pozostałość z r. 1928 - - - -	zł.	27,75
Składki Członków - - - - -	„	253.—
Otrzymano z Kurji - - - - -	„	2749,15
Razem	zł.	3029,90

Po stronie zaś rozchodowej są pozycje następujące:

Zakupiono i rozesłano druków za	zł.	2355,40
Prenumerata „Świtu“ dla członków	„	170,50
Kancelarja i poczta - - - - - - - -	„	46,25
Wpłacono do centrali - - - - - - -	„	24,—
Gotowizna w kasie - - - - - - - -	„	133,75
Razem	zł.	3029,90

W r. 1929 Zarząd rozesłał druków przeciwalkoholowych do 320 parafij za 129,05 zł. natomiast w okresie półrocznym rb. druki otrzymały 23 parafje na sumę 1064,35 zł. Te ostatnie wysyłane były tylko na żądanie zgodnie z ogłoszeniem, umieszczonem w *Wiadomościach Archidiecezjalnych* rb. 25 marca 1930 r. Walne Zebranie uchwaliło: prowadzić w dalszym ciągu propagandę przeciw alkoholową za pomocą słowa drukowanego, zaopatrując działaczy we wszelkie pomoce jako to: książki, broszury, ulotki, obrazy, przezrocza treści przeciwalkoholowej, a w miarę posiadanych funduszy przyczyniać się do leczenia alkoholików i kształcenia specjalistów do walki z alkoholizmem. Wybory do Władz Koła dały wynik następujący: ks. kan. Karol Lubianiec prezesem honorowym, ks. kan. Adam Kuleszo prezesem, ks. Stanisław Szczemirski skarbnikiem, ks. Jan Matulewicz sekretarzem, zastępcą skarbnika i delegatem do Zarządu Głównego w Poznaniu, ks. Stanisław Sieluk członkiem Zarządu. Do Komisji Rewizyjnej wybrano: ks. dr. Michała Sopoćkę i ks. Makarego Jancewicza. — Koło Wileńskie liczy obecnie 22 członków. Zgłoszenia na członków oraz zapotrzebowania na literaturę przeciwalkoholową przyjmuje sekretarz Zarządu ks. Jan Matulewicz proboszcz w Holszanach, poczta na miejscu.

Z życia katolickiego po całym świecie.

Rzym i Włochy — Dn. 11 listopada rb. Kongr. św. Oficjum ogłosiła dekret, którym został ekskomunikowany ks. Józef Turmel za szereg napisanych przezeń książek, niezgodnych z nauką Kościoła. Ks. Turmel, pomimo kilkakrotnych ostrzeżeń ze strony władzy i obietnic naprawienia zgorszeń z jego strony, powracał stale do do swych błędów, pisząc pod pseudonimami. — Dn. 16 listopada rb. została otwarta bibljoteka Papieskiego Instytutu Wschodniego, którego dokonał kard. Sincero prefekt św. Kongr. Kościołów Wschodnich. — Dn. 18 listopada rb. zmarł ks. dr. Józef Biederlack T. J., znany socjolog, prof. Uniwersytetu św. Grzegorza w Rzymie. — Statystyka Kościoła katolickiego za r 1929 wskazuje następujące liczby katolików na poszczególnych kontynentach: Europa 208. 882. 000, Ameryka 109. 097. 000, Azja 16.536.900, Afryka 5.330.000 i Australja 1.595.000. — Według sprawozdania wysłannika papieskiego do miejsc, dotkniętych trzęsieniem ziemi, uszkodzeniu uległo 98 kościołów i tyleż plebanij, klasztor Benedyktynów w Senigalji uległ całkiem zniszczeniu. Ojciec św. przesłał ludności miejscowej znaczną zapomogę. — JE. Kard. Pompilij, Wikarjusz Gener. Rzymu, dn. 21 grudnia rb. obchodzi 50-lecie kapłaństwa.— Rektorem Uniwersytetu św. Grzegorza w Rzymie został mianowany ks. Ferdynand Villaert, prowincjał belgijski oo. Jezuitów na miejsce ks. Gianfranceschi'ego, który został mianowany kierownikiem naukowym radjostacji watykańskiej. — Na mocy konkordatu z Włochami, wszystkie katakumby przechodzą do dyspozycji Stolicy Apostolskiej. We Włoszech znajduje się około 100-tu katakumb, należących do państwa, do gmin i do osób prywatnych.— W związku z 40-tą rocznicą encykliki „Rerum novarum" w okresie od 13 do 17 maja 1931 roku w Rzymie będzie przebywała międzynarodowa pielgrzymka chrześcijańskich organizacyj pracodawców i robotników. Program przewiduje z tej okazji szereg uroczystości religijnych i świeckich. — Ks. kard. Schuster, arcybiskup medjolański, wydał niedawno list pasterski, w którym omawia konieczność popierania dzienników i innych czasopism katolickich, które nazywa „współczesnym dzwonem kościelnym". — Początek roku jubileuszowego z powodu 700-tnej rocznicy śmierci św. Antoniego z Padwy rozpocznie się 1-go maja 1931 r. w Padwie.

Hiszpanja. — Niedawno odbył się doroczny kongres katolickich studentów Hiszpanji. Katolicki związek hiszpańskiej młodzieży akademickiej powstał w r. 1920 i odtąd co rok obchodzi swoje święto związkowe. Liczy on 15,000 członków zorganizowanych w 114 stowarzyszeniach. — Ostatniemi czasy została otwarta w Toledo pierwsza krajowa wystawa Akcji katolickiej. Wystawa zawiera graficzne wykazy rozwoju Akcji, sprawozdania, ilustrujące organizację apostolatu osób świeckich w poszczególnych miejscowościach, egzemplarze czasopism i książek Akcji, fotografje budynków i t. p. Według doniesienia prasy, wystawę odwiedzają liczne rzesze publiczności.

Portugalja. — W Portugalji protektorat nad komitetem obchodu 700-letniego jubileuszu śmierci św. Antoniego Padewskiego objęli prezydent: republiki i kardynał patrjarcha Lizbony. We wszystkich diecezjach Portugalji zostaną zorganizowane tygodnie ku czci św. Antoniego. Magistrat m. Lizbony wzniesie muzeum pamiątek po wielkim Cudotwórcy oraz odbuduje rodzinny dom świętego.

Czechosłowacja.— Z powodu wystąpień kół nauczycielskich przeciwko szkołom chrześcijańskim arcybiskup Pragi ks. Kardacz zmuszony był ogłosić z protest przeciwko postępowaniu związku nauczycieli czeskich.

Z życia katolickiego w kraju.

Archid. gniezn. i pozn. — Dekretem z dn. 29 listopada r. b. erygował J. Em. Ks. Kardynał Prymas, w porozumieniu z Episkopatem Polskim, Naczelny Instytut Akcji Katolickiej w Poznaniu, jako krajową cen-

tralę całego ruchu katolickiego w Polsce. Naczelny Instytut ma charakter kościelnej osoby prawnej i rządzi się specjalnym regulaminem, przyjętym przez Komisję Episkopatu dla spraw Akcji Katolickiej. Prezesem Naczelnego Instytutu mianowany został przez Episkopat hr. Adolf Bniński a dyrektorem ks. dr. Stanisław Bross. J. E. Ks. Biskup Dymek objął funkcje naczelnego asystenta. Od stycznia 1931 r. Naczelny Instytut Akcji katolickiej wydawać będzie miesięcznik *Ruch katolicki*, jako organ Akcji Katolickiej w Polsce.— W niedzielę, dn. 9 listopada r. b., J. Em. Kard. Prymas. dr. Hlond, na mocy breve apostolskiego, wskrzesił w Kruszwicy Kapitułę Kolegjacką.

Archid. warszawska. — W dniu 21 listopada r. b. odbyło się pierwsze zebranie Związku „Caritas". Na zebraniu został wybrany zarząd, złożony z ośmiu osób, z p. Kazimierzem Koralewskim, jako prezesem, na czele. Delegatem Ordynarjusza został ks. dr. Z. Kozubski, prof. Uniw. Warsz. Zarząd przyjął na pierwszem posiedzeniu 10 Instytucyj, które zgłosiły swój akces do Związku. Z dniem każdym napływają dalsze zgłoszenia. Wszelkich informacyj udziela biuro Sekretarjatu Związku „Caritas", które mieści się w lokalu Akcji katolickiej archidiecezji warszawskiej: *Warszawa, ul. Miodowa 19 m. 18.*

Diecezja sandomierska. — J. E. Ksiądz Biskup Sandomierski, z okazji uroczystości św. Stanisława Kostki, jako święta młodzieży, wydał specjalne orędzie, skierowane do młodzieży, w którem zachęca całą młodzież, a zwłaszcza zorganizowaną w Związku, do wytężonej pracy nad wyrobieniem duchowem. — Dd. 26 i 27 listopada r. b. odbył się w Sandomierzu doroczny Zjazd księży dziekonów z całej diecezji. Wśród wielu spraw, poruszona została bardzo aktualna sprawa, obrony wiary katolickiej przed sekciarstwem, a zwłaszcza przed zgubną działalnością hodurowców. Wyrażono dezyderat, by Władze diecezjalne w Polsce poczyniły starania o szybkie wydanie taniego nakładu Pisma św. Zwrócono uwagę na palącą potrzebę jaknajwiększego rozwinięcia kolportażu książek i pism katolickich, przyczem podkreślono konieczność stworzenia własnego diecezjalnego pisma dla ludu. Omówiono szczegółowo sprawy misyjne i powzięto wnioski, zmierzające do wzmocnienia akcji misyjnej w diecezji. Przedyskutowana została sprawa ożywienia bractw i organizacyj ludzi świeckich. Księża sekretarze do spraw społecznych złożyli szczegółowe sprawozdania z działalności społecznej wśród robotników i młodzieży. Uchwalony został budżet dla obu sekretarjatów dla spraw społecznych na rok przyszły.

Diecezja katowicka. — D. 30 listopada r. b. odbył się uroczysty ingres na stolicę biskupią w katowicach J. E. Księdza Biskupa Stanisława Adamskiego. Jeszcze przed przybyciem do Katowic Ksiądz Biskup ogłosił list pasterski, skierowany do duchowieństwa i wiernych w języku polskim i niemieckim. W liście tym, złożywszy hołd swoim poprzednikom, Ks. Biskup zapowiada, iż będzie dążył do wykończenia budowy katedry, przedewszystkiem zaś do „budowania żywego kościoła Chrystusowego w duszach wiernych swoich", bo „on to żywy kościół jest pierwszym i jedynym celem pasterskiej naszej pracy", i kończy list nast. słowami: „W pierwszym swoim liście, pomijając wiele innych naglących, niezmiernej wagi spraw — całą uwagę Waszą pragnąłem zwrócić na najważniejszą, największą i podstawową sprawę: Bądźmy prawdziwie katolikami w całej pełni! Budujmy Kościół Chrystusowy! Budujmy i pielęgnujmy żywy Kościół Chrystusowy we własnej duszy i w duszach bliźnich swoich. Sztandar wiary Chrystusowej nośmy wysoko i godnie! Braci naszych osłabionych na duchu krzepmy, podnośmy i wzmacniajmy! — Niechaj nie będzie zagrożonej duszy katolickiej, do którejby przez nas nie dotarł duch apostolstwa Chrystusowego, by ją ocalić, ożywić i zdobyć dla Chrystusa Pana".

Redaktor i Wydawca

Ks. LEON ŻEBROWSKI

DRUKARNIA ARCHIDIECEZJALNA W WILNIE.